

Fővárosi Ítéltábla

3.Pf.20.247/2022/8/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda 1 (Ügyvédi Iroda 1 címe, ügyintéző: felperesi jogi képviselő1 ügyvéd) és felperesi jogi képviselő 2 egyéni ügyvéd (felperesi jogi képviselő 2 címe) által képviselt felperes (felperes címe ..) felperesnek, a III. r. V.r. alperesi jogi képviselő egyéni ügyvéd (III. r. V.r. alperesi jogi képviselő címe) által képviselt III.r. V.r. alperes (III. r. V.r. alperes címe) III. rendű, a Ügyvédi Iroda 2 (Ügyvédi Iroda 2 címe ügyintéző: IV. r. V.r. alperesi jogi képviselő ügyvéd) által képviselt IV.r. V.r. alperes (IV.r. V.r. alperes címe) IV. rendű és V. r. V.r. alperesi jogi képviselő egyéni ügyvéd (V. r. V.r. alperesi jogi képviselő címe) által képviselt V.r. alperes (V.r. alperes címe.) V. rendű V.r. alperesek ellen kártérítés iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2022. február 16. napján kelt 2.P.21.423/2017/171. sorszámú ítéletével szemben a felperes részéről 173. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a III. rendű V.r. alperesnek 536.462 (ötszázharminchatezer-négyszázhatvankettő) forint, a IV. rendű V.r. alperesnek 2.667.000 (kettőmillió-hatszázhatvanhétezer) forint, az V. rendű V.r. alperesnek 191.366 (százkilencvenegyezer-háromszázhatvanhat) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze III. r. V.r. alperest 11.304.425 Ft és ezen összeg után 2009. február 17. napjától számított késedelmi kamat, továbbá 10.189.659 Ft és ezen összeg után 2009. február 11. napjától számított késedelmi kamat megfizetésére; IV. r. V.r. alperest 105.230.649 Ft és ezen összeg után 2009. február 17. napjától számított késedelmi kamat, továbbá 12.418.270 Ft és ezen összeg után 2009. február 11. napjától számított késedelmi kamat megfizetésére; V. r. V.r. alperest 7.654.643 Ft és ezen összeg után 2009. február 11. napjától számított késedelmi kamat megfizetésére, amely vonatkozásában 230.400 Ft és annak 2009. február 17. napjától számított késedelmi kamatai

beszámítására jogosult az V. r. V.r. alperes. Keresetének jogalapjául a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 339. §-át, és a 355. §-át jelölte meg, továbbá a IV. r. V.r. alperes tekintetében a rPtk. 350. §-át is. Előadta, hogy banki munkatársak a III.-IV.-V. rendű V.r. alperessel mint banki ügyfelekkel együtt a felperes sérelmére bűncselekményt követtek el, és 146.567.246 forint összegű kárt okoztak, amellyel összefüggésben a Fővárosi Ítéltáblán 4.Bf.112/2015/9. számon jogerős ítélet született. A III.-IV.-V. rendű V.r. alperesek 2008. október 6. és 2009. február 17. napja között mobiltelefonon devizavételre és devizaeladásra adtak megbízásokat a bankfióknak, és rávették a munkavállalókat, hogy a megbízásokat a szabályzatokban előírt kötelezettségeik megszegésével teljesítsék annak érdekében, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázattól megóvják magukat. A munkavállalók a devizatranzakciókra vonatkozó megbízásokat teljesítették, majd figyelemmel kísérve az árfolyamváltozásokat, amennyiben az árfolyam az V.r. alperesekre nézve kedvezőtlenül változott, az V.r. alperesek telefonon adott megbízása alapján még aznap sztorizó ügyleteket hajtottak végre és ennek megfelelően törölték a korábbi megbízások alapján teljesített tranzakciókat. A munkavállalók tudták, hogy a pénzügyi műveletek végrehajtásához vezetői engedély kell, de azt is tudták, hogy a sztorizózáshoz a számítógépes rendszer nem kér engedélyezést, és azt egyedül is végre tudják hajtani, tehát az V.r. alperesek számláin már rögzített deviza ügyleteket utóbb szabálytalanul törölték a bank számítógépes rendszeréből. Azzal, hogy a munkavállalók szabálytalanul törölték a megbízásokat, megghiúsították, hogy a bank hozzájusson a tranzakcióért öt megillető ellenértékhez.

[2] A III. rendű V.r. alperes kérte a kereset elutasítását. Kifejtette, hogy privát bankos ügyfélként úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A banknak róható fel, hogy nem rendelkezett megfelelő technikai háttérrel az ügyletek lebonyolítására. A felperes állítását a büntetőügyben beszerzett szakvélemények egyértelműen cáfolják. Mivel nem állapítható meg, hogy a felperes milyen árfolyamon szerezte be a devizákat, így az sem megállapítható, hogy kár érte volna a felperest. Hangsúlyozta, hogy a vitatott tételeket a nap során sztorizózták, ezért ténylegesen nem jöttek létre, a felperes könyvelésében sem találhatóak meg.

[3] A IV. rendű V.r. alperes a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy a perbeli devizaszerződések megkötésére telefonon került sor, ezért azok a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 210. § (1) bekezdése és rPtk. 217. § (1) bekezdése szerint érvényesen nem jöhetett létre, figyelemmel a rHpt. 3. § (1) bekezdés g) pontjában foglaltakra is. A semmis szerződések folytán, azok sztorizója sem jöhet létre érvényesen. Megítélése szerint a büntetőeljárások során beszerzett szakértői vélemények alapján megállapítható, hogy a felperest nem érte vagyoni kár, az eljárás során beszerzett szakvélemény pedig aggályos.

[4] Az V. rendű V.r. alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen a felperesi követelés elévülésére hivatkozott. Erdemben azt hangsúlyozta, hogy a büntetőjogi felelőssége nem tettesi, hanem felbujtói alakzatban kerül megállapításra, ami egyben annak megállapítását is eredményezi, hogy a károkozó magatartást nem ő végezte, ennél fogva a kártérítési felelőssége sem állapítható meg. Kifejtette, hogy a felperes belső szabályzatait nem ismerte, ezért joggal gondolta, hogy a megbízásai maradéktalanul megfelelnek a hatályos

jogszabályoknak. Állította, hogy felróhatóság nem terheli, úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Kiemelte, hogy a szakértő nem vizsgálta, hogy az V. rendű V.r. alperes részére értékesített devizát a felperes mikor és milyen áron szerezte be, továbbá azt is szükséges vizsgálni, hogy a sztornózást követően a felperes a birtokába került devizával miként rendelkezett, hiszen a deviza későbbi értékesítésével akár nyereségre is szert tehetett. Kifejtette azt is, hogy a felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségének.

[5] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a III. rendű V.r. alperesnek 1.199.925 forint, IV. rendű V.r. alperesnek 4.415.141 forint, V. rendű V.r. alperesnek 486.070 forint költséget.

[6] Határozatának tényállásában megállapította, hogy III. rendű, VI. rendű (helyesen IV. rendű) V.r. alperesek, IV.r. V.r. alperes és az V. rendű V.r. alperes több forint és deviza számlával is rendelkeztek az felperes település, utcai bankfiókban. A bank által ügyfeleknek nyújtott pénzügyi és befektetési szolgáltatás igénybevételére a III. rendű V.r. alperes 2003. december 31. napján, a IV. rendű V.r. alperes 2004. október 13. napján, az V. rendű V.r. alperes 2003. április 15. napján, valamint IV.r. V.r. alperes 2007. augusztus 3. napján kötötte meg az felperes település, utcai fiókjával a privát banki jogviszony létrehozására vonatkozó „Alapszerződést”. IV.r. V.r. alperes helyett az általa adott megbízás alapján édesapja, a IV. rendű V.r. alperes járt el a banki ügyintézők során. A felperes az V.r. alperesekkel, mint privátbanki ügyfelekkel az Üzletszabályzat 3.9.2. pontja alapján a telefonon keresztül történő megbízás adására szóló szerződés kiegészítést nem kötött. Az Üzletszabályzat 3.9.12. pontja kimondja, hogy mobiltelefonon semmilyen jellegű megbízást nem lehet adni. 2008. október 6. napja és 2009. február 17. napja között a felperes fenti bankfiókjában a telefonos hívásrögzítő program nem üzemelt.

[7] Az V.r. alperesek 2008. október 6. és 2009. február 17. közötti időszakban telefonon keresztül a felperes alkalmazottjainak megbízásokat adtak devizavásárlásra, akik azt a bank belső utasításaival ellentétes módon teljesítették, az ügyleteket írásban nem rögzítették. Amennyiben a napközbeni árfolyammozgás kedvezőtlenül alakult, a bank alkalmazottjait az V.r. alperesek rábírták az ügyletek sztornózására. Az V.r. alperesi megbízáson alapuló devizavételeket, és a sztornózásokat nem könyvelte le a felperes. A rendelkezésre álló adatok alapján az sem állapítható meg, hogy a felperes milyen árfolyamon jutott a devizákhoz.

[8] A Fővárosi Törvényszék 25.B.875/2012/118. számú ítéletében megállapította az V.r. alperesek bűnösségét folytatólagosan elkövetett számítástechnikai rendszer és adat elleni bűncselekmény vétségében. Az ítéletet a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 4.Bf.112/2016/9. számon meghozott végzésével helybenhagyta.

[9] Az elsőfokú bíróság határozatának jogi indokolásában elsődlegesen rögzítette, hogy a felperes keresetváltoztatás iránti kérelmét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi

III. törvény (rPp.) 146/A. § (1) bekezdésére figyelemmel utasította el a 146/A. § (6) bekezdésnek megfelelően, mivel a felperes a jogszabályban rögzített határidők leteltét követően terjesztette elő másodlagos kereseti kérelmét új jogcímen. Kifejtette az V. rendű V.r. alperes elévülési kifogásának megalapozatlanságát.

[10] A rHpt. 3. § (1) bekezdés g) pontjára, és a rHpt. 210. § (1) bekezdésére való utalással megállapította, hogy a perbeli deviza vételi szerződések - telefonon történő megkötésük okán - a rPtk. 217. § (1) bekezdése szerint semmisek, továbbá azok sztornója is semmis. Az írásbeli alak megsértése miatt érvényes szerződés a devizavételekre nem jött létre. A szakértői vélemény és annak kiegészítése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az összecszerűség az eljárásban nem bizonyítható, ezért a szakértői vélemény további kiegészítése is felesleges. A szakvéleményből és annak kiegészítéséből megállapította, hogy a felperes könyveiben nem mutatható ki a perbeli ügyletek során transzferált devizák beszerzési értéke, ezért az ezen alapuló további számítások is értelmetlenek. Jelentőseget tulajdonított annak is, hogy a tranzakciókat a felperes nem könyvelte le. Minderre figyelemmel megállapította, hogy a felperesnek nem keletkezett kára.

[11] A perköltségről a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett, és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (IM rendelet) 3. § (2) bekezdése alapján állapította meg az V.r. alpereseknek járó ügyvédi munkadíjat.

[12] A felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az V.r. alpereseknek a kereset szerinti, és a másodfokú perköltségben való marasztalását. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

[13] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a hiányosan megállapított tényállásból téves jogi következtetésre jutott. Az elsőfokú bíróság a kirendelt szakértő releváns megállapításait figyelmen kívül hagyta, továbbá nem is állapítható meg, hogy azt mennyiben vette figyelembe.

[14] Hangsúlyozta, hogy az alapszakvélemény 6.4.7. pontja tételesen megjelöli a szabálytalan sztornózások miatt a felperesnek az árfolyamnyereség elmaradásából származó veszteségét V.r. alperesekre lebontva, összesen 146.567.246 forintban. Kiemelte, hogy az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben a felperest ért veszteség fogalmát és összetevőit a szakvélemény semmilyen módon nem hozta össze a vásárolt devizák beszerzési értékével. A kiegészítő szakvélemény kifejezetten rögzítette, hogy a szakmai előírások alapján a transzferált devizák beszerzési értékétől eltérő lehet azok nyilvántartása. A felperes által elszenvedett árfolyamveszteség nem a nyilván nem tartott beszerzési értékből ered, hanem a szakvélemény 5.5. pontjában kimutatott árfolyam-különbözetből. Kifejtette, hogy amennyiben az V.r. alperesek nem bírják rá a felperesi munkavállalókat a szabálytalanságra, és az V.r. alperesek általi vétel, majd az eladás is szabályszerűen teljesezésbe megy, akkor az

V.r. alperesek általi eladás értelemszerűen nem ugyanazon az árfolyamon valósul meg, amelyen V.r. alperesek a devizát beszerezték, hanem a felperes devizavételi árfolyamán. Ebben az esetben a felperes nyeresége a visszaváltáskor nyilvántartott középárfolyam és a vételi árfolyam különbözete lett volna. Ehelyett azonban a felperesnek az ügyletből vesztesége származott, mivel a devizát a középárfolyamnál drágábban, jelesül az V.r. alperesekkel a nap első felében lebonyolított eladási tranzakció során alkalmazott deviza eladási árfolyamon vette vissza. Mindez a kiegészítő szakvélemény 6.4.5. pontjából is megállapítható, amely szerint a felperes nyilvántartásában kimutatható a perben hivatkozott ügyletekre adott megbízások időpontjában alkalmazott árfolyam, illetve az ügyletek törlésének időpontjában alkalmazott árfolyam. Hangsúlyozta, hogy a sztornózott tételeknél a tranzakció árfolyama és a sztornózás devizaárfolyama azonos volt a kiegészítő szakvélemény 6.4.3. pontjában foglaltak szerint függetlenül attól, hogy az árfolyam megváltozott.

[15] Okszerűtlennek tartotta az elsőfokú bíróság azon megállapításait, hogy a felperes könyveiben nem mutatható ki a perben hivatkozott devizák beszerzési értéke és emiatt nem állapítható meg a felperes kára, mivel semmilyen magyarázatot nem ad arra, hogy a kár kiszámításához miért lenne szükség a beszerzési értékre. Amikor a felperes eladja devizát, akkor a nyilvántartási árfolyam és az eladási árfolyam különbözetének megfelelő hasznot realizál. Az ebből származó árfolyamnyereség számításához nincs szükség a beszerzési érték ismeretére. A visszafelé irányuló ügylet során pedig a felperes már az V.r. alperesektől - azaz külső forrásból - vette vissza a devizát, így fogalmilag is kizárt annak relevanciája, hogy a korábban adott devizát milyen értéken szerezte be. Hangsúlyozta azt is, hogy a felperes devizaszámláján egységesen van jelen az adott deviza, értelemszerűen nincs elkülönítve beszerzésenként, de nincs is ilyen követelmény.

[16] Hangsúlyozta, hogy a sztornózás bűncselekményt megvalósító eszköze volt annak, hogy az V.r. alperesek a nap első felében megvásárolt devizától még napon belül megszabaduljanak, hogyha az árfolyammozgások nem várakozásaik szerint alakultak. A sztornóval a felperes részére viszonteladták a megvásárolt devizát, de úgy kísérelték ezt megtenni, hogy ennek során bekövetkezett árfolyamvesztéséget ne kelljen viselniük. Azaz a kár viselését jogellenesen a felperesre hárították, mint ahogy az alapszakvélemény 15. és 16. oldala részletesen tartalmazza. Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság a szakvéleményben foglaltakkal ellentétes álláspontot fejtett ki, amelyet nem indokolt meg, ugyanakkor szakkérdésben foglalt állást eltérően a szakvéleménytől.

[17] Utalt a 6/2013. polgári jogegységi határozatban foglaltakra, miszerint annak vizsgálata, hogy egy konkrét szerződés mögött van-e devizaforrás lehetetlen és egyben szükségtelen is a perekben. Ebből következőleg annak vizsgálata is lehetetlen, hogy az adott tranzakció során mikori beszerzési devizát ad el a hitelintézet. A felperesi árfolyamnyereség vonatkozásában a napi középárfolyamnak van jelentősége, mivel a felperes a deviza eszközeit jogszabályi felhatalmazás alapján ezen tartja nyilván a 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet 9. § (6) bekezdése értelmében. Mivel a felperes a perbeli tranzakciók idején is ezt a szabályt alkalmazta azzal, hogy saját középárfolyamán naponta, az MNB középárfolyamon pedig minden hónap végén átértékelte a deviza eszközeit, ezért árfolyamnyereségről is csak ehhez a nyilvántartott értékhez képest lehet beszélni. Hangsúlyozta, hogy nem állapítható meg az

elsőfokú ítéletből, hogy az előadott fenti jogi érvelést az elsőfokú bíróság elbírált-e és azt hogyan értékelte.

[18] Sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet nem fejtette ki azt sem, hogy miért van relevanciája annak, hogy a tranzakciók nem kerültek lekönyvelésre. Ezzel szemben a szakértői vélemény 6.4.1. pontjában kifejezetten cáfolja ennek jelentőségét, amikor rögzíti, hogy a felperes és az V.r. alperesek között a keresethez csatolt kimutatásban szereplő devizaügyletek jöttek létre azt megelőzően, hogy azok sztornírozásra kerültek. Utalt továbbá a kiegészítő vélemény 6.4.3. pontjában foglaltakra is és megállapította, hogy az úgynevezett napi feladás két ellentétes előjelű ügylet adatait összegezte oly módon, hogy azokat összevonta, így devizaértékesítést összességében nem tüntetett fel.

[19] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt is, hogy szerződésen kívül okozott kár megtérítésére irányult a felperes keresete, és nem adta indokát annak, hogy az általa hivatkozott semmisség miképpen vezet a kereset megalapozatlanságához. Álláspontja szerint amennyiben a perbeli tranzakciók semmisek, az arra vezethető vissza, hogy az V.r. alperesek bűnös felbujtó és károkozó magatartása eredményezte az adott devizavételi tranzakciókról az írásba foglalás - azaz a körtjegyek kiállításának - elmulasztását és a jogellenes sztornókat is, ezáltal a felperes kárát. Emiatt esett el a felperes a fenti jogügyletek érvényessége esetén őt megillető nyereségtől. Az elsőfokú bíróság által megállapított érvénytelenség tehát egyáltalán nem cáfolja az V.r. alperesek kártérítési felelősségének fennállását. A jogellenes sztornó célja ugyanis pontosan a devizavásárlási ügylet meg nem történtté tétele volt, amellyel a felperesnek az ebben közreműködő ügyintézőjének nem kellett kiállítani utólag a körtjegyet, igazolva a jogügylet tényleges létrejöttét. Az összejátszó személyeknek tehát technikailag és jogilag is megvolt a lehetőség, hogy egyszerre döntsenek a jogellenes sztornóról és a körtjegyek kiállításának elmulasztásáról.

[20] Minderre figyelemmel megítélése szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a rPtk. 339. § (1) és 355. § (1) bekezdését, figyelmen kívül hagyta továbbá a 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 9. § (6) bekezdését, a rHpt. korábban hatályos 77. § (2) bekezdésének 2. fordulátát. A bizonyítékok értékelésének és az indokolásnak hiánya sérti a rPp. 206. § (1) és 221. § (1) bekezdését.

[21] A III. rendű V.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását.

[22] Álláspontja szerint mind a kereset, mind a szakvélemény olyan eseményre hivatkozik, ami nem jött létre. A felperes hivatkozásával ellentétben a bank a számítógépes rendszerbe való rögzítéssel nem teljesítette a megbízásokat, mivel a büntető ügyben keletkezett szakértői vélemények szerint azok lekönyveléssel jöttek volna létre ténylegesen. Mivel ez nem történt meg, az ügylet ténylegesen létrejötnék nem tekinthető, ennél fogva a

banknak kára nem keletkezett és elmaradt haszonra sem hivatkozhat. A felperes nem tudta igazolni, hogy milyen értéken tartotta nyilván a per tárgyát képező devizákat, ezért az sem állapítható meg, hogy a felperes vagyonában tényleges csökkenés vagy elmaradt haszon keletkezett. Aggályosnak tartotta az eljárásban beszerzett szakvéleményt mivel az ellentmondásos, továbbá ellentmond a büntetőügyben kirendelt szakértők előadásának is. Megítélése szerint a szakértő a sztornírozás szabályszerűtlenségét állapította meg, ezen túlmenően azonban nem tudta alátámasztani a felperes előadását. Hangsúlyozta, hogy a sztornírozás szabálytalanságáról kellő gondosság tanúsítása mellett sem kellett tudnia. Mindebből következően fiktív megállapításnak tartotta a szakértői véleményben rögzítetteket arra vonatkozóan, hogy a sztornózás következménye az volt, hogy a perbeli tranzakciókkal az árfolyamváltozásból adódó veszteséget elhárították és a felperes árfolyamváltozásból eredő nyereségét ellehetetlenítették. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a bank részéről hiányoztak azok az eszközök, amelyek az ügyletek bizonyosságát alátámasztották volna. Utalt a PK 36. számú állásfoglalásban foglaltakra e körben. Továbbra is fenntartotta a jogügyletek érvénytelenségére vonatkozó rHpt. 3. § (1) és 210. § (1) bekezdésére alapított álláspontját.

[23] A IV. rendű V.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását.

[24] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság ítélete megfelel a rPp. 206. §-ában foglaltaknak. Hangsúlyozta, hogy az egyes szakértői vélemények értékelése és annak saját meggyőződése szerinti elbírálása az elsőfokú bíróság kizárólagos jogosultsága, amelyet a fél nem kérdőjelezhet meg. Hangsúlyozta, hogy a bíróság a szakértői vizsgálat körében is köteles figyelembe venni, hogy a szakértő véleménye meggyőző-e, és megalapozott-e, más szakértő véleményével összevetve elfogadható-e. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság e körben indokolási kötelezettségének eleget tett és megfelelően értékelte a szakvéleményeket. Hangsúlyozta, hogy a szakvélemény kiegészítése önellentmondó, hiányos és álláspontja szerint alkalmatlan a szakkérdés eldöntésére, hiszen számos - a felek által megjelölt - kérdésre nem válaszolt. Rámutatott a kiegészítő szakvélemény 5.4. pontjában foglalt állításra, amiből az állapítható meg, hogy a felperes könyveibe nem könyveltek le egyetlen tételt sem, ezért a felperest nem érhet kár semmilyen aspektusban sem, amelyet a szakértő a 6.4.1. pontban adott válaszával is megerősít. Ezzel összefüggésben hivatkozott a büntetőeljárásban készült két szakértői véleményre. Hangsúlyozta, hogy amennyiben a devizák bekerülési értékét nem rögzítik, akkor azok nyilvántartási értéke és a felperes által megjelölt és hipotetikusan keletkezett kár összege sem állapítható meg. Indifferensnek tartotta a devizák nyilvántartására vonatkozó felperesi hivatkozást arra is figyelemmel, hogy az adott tételek nem kerültek be a könyvekbe, nem lettek elszámolási tételek, így a felperes vagyonát sem módosíthatták.

[25] Kiemelte, hogy a rHpt. 3. § (1) bekezdés g) pontja, 210. § (1) bekezdése és a rPtk. 217. § (1) bekezdése értelmében a perbeli devizavételi szerződések semmisek, és ezzel összefüggésben hivatkozott az EBH2006.1531. számú jogesetre, amely rögzíti, hogy érvénytelen szerződésre kártérítési igényt nem lehet alapozni. Hivatkozott továbbá a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú Bíróság 56.Pf.630.352/2019/4. sorszámu jogerős ítéletére, amelyben a bíróság a felperesnek a IV. rendű V.r. alperesi fia ellen indított perében utasította el a felperes azonos tartalmú kereseti kérelmeit.

[26] Az V. rendű V.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását.

[27] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítást megfelelően folytatta le és a bizonyítékokat megfelelően értékelte, a tényállásból helyes jogi következtetést vont le. Helyesen állapította meg, hogy a devizavételi szerződések a rHpt. 210. § (1) és a rPtk. 217. § (1) bekezdés értelmében semmisek. Ebből az is következik, hogy a marzs sem számítható ki, hiszen ahhoz szükség lenne olyan érvényesen létrejött szerződésre, amellyel V. rendű V.r. alperes a devizát megvásárolta. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes nem biztosította a privátbanki ügyintézéshez a szükséges feltételeket. Mindezek elmulasztása, illetőleg a felperes képviselőjében eljáró banki ügyintézők esetleges mulasztása nem értékelhető az V.r. alperes terhén, azt alapvetően a felperes vonatkozásában kell figyelembe venni. Álláspontja szerint mind a büntetőügyben kirendelt szakértői véleményekből, mind jelen ügyben kirendelt szakértő véleményéből megállapítható, hogy a tranzakciókat nem könyvelte le a felperes, és a könyvekből nem mutathatók ki a transzferált devizák beszerzési értéke sem. Helyesen vonta le ebből azt a következtetést az elsőfokú bíróság, hogy beszerzési ár hiányában a későbbi esetleges kár sem állapítható meg, továbbá a könyvelés hiányában sem érhet kár a felperest, hiszen a könyvelésig az ügylet nem tekinthető létrejöttnek, ezért elmaradt haszna sem merülhet fel. Megítélése szerint a devizák beszerzési árának ismerete azért fontos, mert ez alapján lehet vizsgálni a felperes kárát, vagy adott esetben a nyereségét. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a felperes a birtokába visszakerült devizával miként rendelkezett, mert a kárenyhítési kötelezettség szempontjából ennek vizsgálata is relevanciával bír. Kiemelte, hogy mint privátbanki ügyfél az MNB középárfolyamtól eltérő, egyedi árfolyamon vásárolt és adott el devizát, így ebből a szempontból az MNB középárfolyama és a felperes árfolyama irreleváns. Mivel a szakértői véleményekből egyértelműen megállapítható, vagy a felperes nem tudta bizonyítani, hogy az adott devizát mikor és milyen áron szerezte be, illetve azt milyen egyedi árfolyamon adta tovább, ezért a bizonyítatlanságot a felperes terhén kell értékelni, tehát az elsőfokú bíróság alappal utasította el a felperes keresetét.

[28] A felperes fellebbezése nem megalapozott.

[29] Az elsőfokú bíróság a tényállást a per eldöntése szempontjából szükséges mértékben helyesen állapította meg, döntésével a Fővárosi Ítéltábla egyetértett az alábbi eltérő indokok alapján.

[30] A felperes keresetét bűncselekménnyel okozott kárra alapította, és állította, hogy az V.r. alperesek magatartásával okozati összefüggésben elmaradt vagyoni előnye keletkezett, ami a szabálytalan sztornózással összefüggő árfolyamváltozásból eredt. Az V.r. alperesek károkozó magatartását abban jelölte meg, hogy jogellenesen rábírták a felperesi alkalmazottakat arra, hogy a kötjegyeket ne állítsák ki, és sztornózzák az ügyleteket. Állította, hogy amennyiben az V.r. alperesek nem bírják rá a felperesi munkavállalókat a

szabálytalanságra, és az V.r. alperesek általi vétel, majd az eladás is szabályszerűen teljesezésbe megy, akkor az V.r. alperesek általi eladás értelemszerűen nem ugyanazon az árfolyamon valósul meg, amelyen V.r. alperesek a devizát beszerezték, hanem a felperes devizavételi árfolyamán, azaz ebben az esetben a felperes nyeresége a visszaváltáskor nyilvántartott középárfolyam és a vételi árfolyam különbözete lett volna. Fellebbezését is erre alapította.

[31] A rPtk. nem ismeri a „bűncselekménnyel okozott kár” deliktualis törvényi tényállását. A polgári jogi kártérítési felelősség akkor állapítható meg, ha alapvető feltételei – jogellenesség, kár, okozati összefüggés, felróhatóság – fennállnak, függetlenül attól, hogy az adott károkozó magatartás bűncselekmény törvényi tényállását is megvalósítja. A büntetőjogi szempontból bűncselekményt megvalósító magatartás polgári jogi szempontból – ha a magatartást szerződéses jogviszonnyal összefüggésben fejtették ki – lehet szerződésszegés, vagy érvénytelenségi ok, amelyek a szerződésszegés vagy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását vonják maguk után. Más esetben a bűncselekményt megvalósító magatartás – szerződésen kívüli károkozás esetén – lehet deliktualis kártérítés, vagy társasági jogviszonnyal összefüggő, vezető tisztségviselő felelőssége (Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.413/2014/2).

[32] Nem vitásan a felperes által megjelölt V.r. alperesi károkozó magatartás, a szabálytalan sztornózásra való rábírási bűncselekményt megvalósító magatartás, amely a deliktualis kártérítés körében értékelendő. Ahogyan arra a felperes is hivatkozott fellebbezésében, az elsőfokú ítéletben rögzített szerződések érvénytelenségének ekörben nincs relevanciája. Rámutat azonban a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy az V.r. alperesek jogellenes károkozó magatartása és a felperesi kár közötti okozati összefüggés, továbbá a kár ténye a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg az alábbiak szerint.

[33] A felperes Lakossági Betétek Ügyviteli Szabályzata Általános Rész 9.1. pontja szerint a sztornírozás a hibás tranzakciós tételek javítását jelenti, akként, hogy a szükséges ügyviteli teendők ellátását, a hibás tranzakció törlését követően a tranzakciót a helyes adatokkal kell megismételni a 9.5. pont szerint. Jelen esetben a sztornírozással az V.r. alperesek devizavásárlását, mint „hibás tranzakciót” törölték, az V.r. alperesek által vásárolt deviza felpereshez visszakerült, azonban a szabályzatnak megfelelően a tranzakció megismétlésére nem került sor. A tranzakció árfolyama és a szabálytalan sztornózás devizaárfolyama azonos volt, ahogyan azt a szakértő – a Fővárosi Törvényszék előtt történő meghallgatásán előadottakkal ellentétben (2.P.21.423/2017/122. számú jegyzőkönyv 5. oldal) – a felperesi alapbizonylatok megvizsgálását követően a kiegészítő szakvéleményének (Fővárosi Törvényszék 2.P.21.423/2017/161.) 6.4.3., és 6.4.5. pontjaiban rögzítette. Mindebből kiindulva a felperes a kárát fellebbezésében is, a rPtk 355. § (4) bekezdésének megfelelő elmaradt vagyoni előnyként abban jelölte meg, hogy amennyiben nem történik szabálytalanság, és az V.r. alperesek általi deviza vétel, majd az eladás is szabályszerűen teljesezésbe megy, akkor az V.r. alperesek általi eladás értelemszerűen nem az V.r. alperesi vétel időpontjában fennálló árfolyamon valósul meg, hanem a felperesnek az eladás időpontjában fennálló devizavételi árfolyamán.

[34] A rPtk. 355. § (4) bekezdésében megfogalmazott elmaradt vagyoni előny az a bevétel, amihez a károsult a károkozó magatartás hiányában nagy valószínűséggel hozzájutott volna és ami a károkozó magatartás miatt maradt el (Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.261/2020/7). Az elmaradt vagyoni előnyt kárként akkor lehet érvényesíteni, ha a károsult bizonyítja, hogy a károkozás hiányában arra szert tett volna (Kúria Pfv.I. 20.906/2019/5.). Mindezek értelmében a felperesnek nem pusztán a szabálytalanul végrehajtott sztornózások miatt keletkezett elmaradt hasznót, és annak összetételét kellett igazolnia, hanem a szabálytalan sztornózások hiányában az V.r. alperesi devizaeladások realizálódásának valószínűségét, azaz azt, hogy a károkozás hiányában az elmaradt vagyoni előnyhöz hozzájutott volna. Ekörben mutat rá a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a büntető eljárás során beszerzett igazságügyi szakvélemény azt hangsúlyozza, hogy „egy racionális vevő, ha az általa megvásárolt deviza árfolyama csökken, úgy azt nem adja el azonnal, hanem vár az árfolyam visszaemelkedésére” (Fővárosi Törvényszék 2.P.21.423/2017/90. számú szakvélemény 11. oldal, Fővárosi Törvényszék 25.B.875/2012/118. számú ítélet 43. oldal), amely álláspontot a szakértő a kiegészítő véleményében is fenntartott (Fővárosi Törvényszék 2.P.21.423/2017/90. számú szakvélemény 12. oldal). A perben beszerzett kiegészített szakvélemény ekörben nem foglalt állást. Mindez egyben annak megállapítását is eredményezi, hogy az elmaradt vagyoni előny alapjául szolgáló, a sztornó helyett, annak időpontjában eszközlendő, az V.r. alperesek számára veszteséget realizáló deviza eladások fikciónak minősülnek, azok a felperes feltételezésén alapulnak, amely alapfeltételezést a büntető eljárásban kirendelt szakértő életidegennek, valószínűtlennek tartott (Fővárosi Törvényszék 2.P.21.423/2017/90. számú szakvélemény 12. oldal). A fentiek értelmében nem állapítható meg, hogy a felperes a károkozás hiányában a rPtk. 355. § (4) bekezdésének megfelelő elmaradt vagyoni előnyhöz hozzájutott volna, azaz a kártérítési felelősség elemei közül az okozati összefüggés és a kár ténye nem áll fenn.

[35] A deviza beszerzési értékére vonatkozó, és a tranzakciók lekönnyvelésének jelentőségével összefüggő eltérő jogi álláspontokat – azok szükségtelensége okán - a Fővárosi Ítéltábla nem vizsgálta.

[36] Minderre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése értelmében – a fenti eltérő indokok alapján - helybenhagyta.

[37] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért köteles a rPp. 78. § (1) bekezdése szerint az V.r. alperesek másodfokú perköltségét megfizetni, amelyet a Fővárosi Ítéltábla – a fellebbezett pertárgyértékre is figyelemmel – a III. endű V.r. alperes részére az IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és az (5) bekezdés alapján 422.411 forint + 114.051 forint Áfában, összesen 536.462 forintban, a IV. rendű V.r. alperes részére az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja és az (5) bekezdés alapján 2.100.000 forint + 567.000 forint Áfában, összesen 2.667.000 forintban, az V. rendű V.r. alperes részére az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és az (5) bekezdés alapján 191.366 forintban állapított meg.

Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s. k.
a tanács elnöke

Dr. Sági Zsuzsanna s. k.
előadó bíró

Dr. Benedek Szabolcs s. k.
bíró

A kiadmány hitelül: